

בחר בנו מכל העמים'. תורה ניתנה לכלל ישראל, לעם ישראל. [שם]
 'אנשים שואלים, מה המושג הפילוסופי הזה כלל? ומבינים כאילו כלל, זה ריבוי של פרטים. אין מילים לגנות שיחת מעוטי שכל כאלה. זוהי פשוט השגה מטריליסטית, חמרנית, שיחת בהמה. כלל זו יצירה אלוהית יסודית מקורית, שמיימית'.

ברכה בתורה תחילה

התורה הגואלת ח"א, בפתח השמועה]

'לימדנו רבינו מאות פעמים (וכך גם הורנו והדריכנו, כשנשאל מה לעשות, כאשר מצטרפים תלמידים חדשים לשיעור. וחסר להם היסוד. והשיב: לא ראית בשיעורים כאן? צריך לחזור על היסודות עוד ועוד, עשרות פעמים ומאות פעמים ואפילו אלף פעמים) מהו ענין הברכה בתורה תחילה, ברכת 'אשר בחר בנו מכל העמים', 'שהעמידוהו רבותינו בש"ס כיסוד ושורש לקיים עם ה' בארצו. רק מתוך 'אשר בחר בנו מכל העמים', יש גישה ל'ונתן לנו את תורתו'. לאומיות של 'עם זו יצרתי לי', לאומיות של 'ממלכת כהנים וגוי קדוש', זהו יסוד האמונה, ומתוך זה ניגשים לתורה'.

שיחות הרב צבי יהודה [תלמוד תורה, עמ' 60]

כתב רבנו:

'מה המובן של 'עזבו את תורתו'? שלא ברכו בתורה תחילה, עסקו בתורה בכל הגדלות, בכל הלמדנות, בכל החריפות והבקיאות, אבל הנקודה החסרה היתה בדרך גישתם לתורה, שלא מתוך ברכה בתורה תחילה. ומה היא הברכה בתורה תחילה? אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו! כל לימוד תורה, קיום התורה וגדלות בתורה, של כל ראשי הישיבות וכל תלמידי הישיבות, צריך להתחיל בידיעה של 'הבוחר בעמו ישראל באהבה' מן היסוד של 'אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו' נמשכת תורת אמת, ולא אחרת... אין דרך אחרת לעסוק בתורה אלא מתוך 'אשר בחר בנו', מתוך הכרת הערך האלוקי של עם ישראל...!'

התורה הגואלת, ח"א ת"ת פרק ח

'כך קובעים לנו חז"ל. אין ערך ודמיון, לתורה הנלמדת והמתקיימת כאן, בארץ הזאת. עיקרה של התורה האלוקית מיוחד לשטח הגיאוגרפי הזה שבו בחר ה', כמו שבחר בנו מכל העמים. 'כי בחר ה' בציון איזה למושב לו. כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו'. בין אם אנחנו מסכימים לזה, ובין אם לא, זוהי העובדה, המציאות היא אחת, ויש בה חילוקים ומדרגות. אורייתא וישראל וקוב"ה, חד הוא. גם לתלמוד תורה בחו"ל יש ערך, אבל אין לדמות אותו לתורת ארץ ישראל. הלשון בחו"ל החלטית מאוד: אין תורה כתורת ארץ ישראל'.
 'במדרש רבה מדובר על התורה עצמה, התורה עצמה שייכת דוקא לארץ ישראל, 'אין תורה כתורת ארץ ישראל'. כאן, המשך הערך אל העוסקים בתורה בארץ

סיוון תשפ"א, ישיבת דרך חיים ק.גת

עבודת הקודש בימי הספירה

רבי חיים פאלג'י מועד לכל חי ד, מה

האיש הירא וחרד ראוי להיות זהיר וזריז לעמוד לשרת בשם ה' בימים האלה יתר על כל הימים בקדושה ובטהרה וביראת ה' כל היום לא יפנה ימין ושמאל ויראה ויפחד ממידת הדין המתוחה שלא יכוח בגחלתה ח"ו ואמרו הקדמונים כי הימים האלה המה לאות ולמופת לכל השנה כולה כי אם ירבה בהם בתורה ובמצות כן יהיה מראשית השנה ועד אחרית השנה וכן בהפכו ח"ו.

מדות - הכנה ללמוד תורה

'שיחות הרב צבי יהודה' [הרב אבינר, חלק תלמוד תורה עמ' 36]:

'היסוד הראשון לכל הוא שקידה... הצד השני של בניין האישיות, הוא בחינת תיקון המעשים והמידות. על האדם להתרגל לבדוק בעצמו אלו נקודות צריכות תיקון, ולהשתדל ולהתאמץ לתקן. עיקר העיקרים הוא שמירת הלשון... נקיות הלשון הוא יסוד להופעת תורה שבעל פה... אלו שני צדדים הצריכים תלמוד גדול...
 המדות הן הכנה לקבלת התורה, הן מכשירות אותנו לקבל אותה... ככל שאדם נעשה יותר גדול, יותר ויותר הוא נעשה כללי עד שמגיע לשורש המקיף את הכל. 'האלוקים עשה את האדם ישר'. וישרות זו באה לידי ביטוי באהבה. שנאה היא רקבון נפשי ומחלה... ככל שאדם יותר גדול בתורה, ויותר גדול בדבקות אלוקית, בהכרח שיהיה יותר גדול במידות ובאהבת הבריות...'

'מתוך התורה הגואלת' ח"א, תלמוד תורה

'עצה יסודית של תורה: מצב מסובך וקשה מאוד, איך מתגברים? קודם כל משתדלים לתקן ולהאיר מכאן ולהבא. אח"כ מכח הארת התיקון שמכאן ולהבא ומבלי שכחת הצורך לתיקון העבר, יתוקן גם הוא. רצון נחלש, זוהי הצרה היותר גדולה. הסיבה למצב שכזה, פגמי מדות ועוונות. התגברות הצד החיצוני שבאדם, צד החומר, התאוות. מאבק החיים ושאיפתם, לחזק יותר ויותר את הרצון דקדושה, כח האנרגיה הפנימית שלנו לעבודת ה', השאיפה להיות גבורים בכל המובנים'.

הגישה לתורה - מתוך קדושת הכלל

'מתוך התורה הגואלת ח"א, ת"ת

'עם זו יצרתי לי'. קדושת האומה, העם. ענינו הוא הכלל - כלל ישראל. ישראל קדמו לעולם. אי אפשר לעולם בלא ישראל'.
 ובמקום נוסף הרחיב רבנו עניין זה: 'חלקים מעם ישראל, נוהגים להקדים כוונה מעמיקה לקיום מצוה, 'לשם יחוד קוב"ה ושכינתו'... בשם כל ישראל'. וכן גם 'ותר"ג מצוות התלויות בה' התורה ניתנה לכל ישראל, ולא לחרדים מיוחדים וכד'. 'אשר

היותר גדולה, שמקיפה את כל האדם כולו וכל העולם כולו... לימוד אמונה אינו פחות מכל לימוד, אלא הרבה יותר. הוא לימוד האמת היותר גדולה והבנת דברים העומדים ברומו של עולם. נכון שאמונה צריכה להיות תמימה, אבל מה הפירוש תמימות? טפשות?! אמונה אין זה 'סתם', אלא היא חכמה גדולה שיש ללמוד אותה'.

מתוך התורה הגואלת [ח"א, בפתח השמועה פ"ד]

'לימדנו רבנו מאות פעמים וכך גם הורנו והדריכנו, כשנשאל מה לעשות, כאשר מצטרפים תלמידים חדשים לשיעור. וחסר להם היסוד. והשיב: 'לא ראית בשיעורים כאן? צריך לחזור על היסודות עוד ועוד, עשרות פעמים ומאות פעמים ואפילו אלף פעמים, מהו ענין הברכה בתורה תחילה, ברכת 'אשר בחר בנו מכל העמים', שהעמידוהו רבותינו בש"ס כיסוד ושורש לקיום עם ה' בארצו. רק מתוך 'אשר בחר בנו מכל העמים', יש גישה ל'ונתן לנו את תורתו'. לאומיות של 'עם זו יצרתי לי', לאומיות של 'ממלכת כהנים וגוי קדוש', זהו יסוד האמונה, ומתוך זה ניגשים לתורה, ומכאן החיוב הגדול של הגאון, שהיה משננו רבינו מאות פעמים, ללמוד אמונה מ'הכוזרי' דוקא. 'ועיקרי אמונת ישראל ותורה תלויים בו'. ומכאן יחס של חרדת קודש נוראה לספר 'קדוש וטהור' זה'.

לימוד האמונה דרך ספר הכוזרי

[היתה אחת מתוך שתי הדרכות עיקריות שהרב צבי יהודה היה מצטט בשמו של ר' ישראל משקלוב, תלמידו המובהק של הגר"א]:

'כהקדמה לספר קטן בשם 'בית יעקב' לר' יעקב ברוידא, נמצאים שלשה דפים של 'תוספות מעשה רב' שנמצאו בכתבי ידו של ר' ישראל משקלוב. 'מעשה רב' הוא רובו ככולו הלכות או הנהגות הלכתיות אבל יש בו גם שני סעיפים חינוכיים מוסריים:

א. התיקון לבעלי תשובה אינו על ידי צומות וסיגופים אלא ע"י שני דברים עיקריים: (1) **תוספת קנין תורה** ושקידת התורה שהוא התיקון העיקרי. (2) **נקיות הלשון**.

ב. רבינו הגר"א היה מחבב ספר 'מנורת המאור'. וספר 'חובות הלבבות', ובמקום שער היחוד היה אומר ללמוד **'ספר הכוזרי הראשון'** שהוא קדוש וטהור, ועיקרי אמונת ישראל והתורה תלויים בו... יש הרבה ספרים לברור אמונה. מורה נבוכים ועוד. הרבה דברים כלליים, וגם עניני כנסת ישראל. קבלת עול מלכות שמים בשכל, ובהבנה, כללי. משא"כ ספר הכוזרי, מיוחד, שכולו סגולת ישראל, כולו עם ישראל, ולכן הוא קודש הקדשים'.

בענין 'שמירת הלשון' ולימוד ספרו של החפץ חיים רבנו הרחבי והתקין שבישיבת מרכז הרב יתקיים סדר לימוד יומי בין השעה 12:45 ל-13:15 של הספר שמירת הלשון והקפיד על כך. עד היום בכניסה לבית המדרש בישיבת מרכז הרב תלויה קריאתו זו ללימוד שמירת הלשון, על ערך לימוד שמירת הלשון במיוחד בדורנו כתב רבנו:

ישראל. גדולי תורה, ואנשי תורה צריכים להיות ניכרים בשייכותם וגידולם בארץ ישראל, ושונים מתלמידי חכמים שבחול. תלמיד חכם של ארץ ישראל הוא לעילא ולעילא. וכך כתוב שם (פרק כ"ח): 'רבי שמעון בן אלעזר אומר: חכם הדר בארץ ישראל, משובח. יצא חוץ לארץ, פגם. ואף על פי שפגם, משובח הוא יותר מכל המשובחים שבמדינות'.

"ב'אורות התורה' פרק מיוחד שעוסק בהבדל העצמי הזה. התורה של ארץ ישראל היא כללית. ארץ ישראל היא כלל-ישראלית, 'מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ'. יחוד הארץ ביחס לכלל ישראל, ובאותה מידה ביחס לתורה: כלליותה של התורה'

מתוך התורה הגואלת ח"ד פ"ד

'ישראל ואורייתא חד הוא. היחוד של ישראל, הסגולה, מתגלה רק בארץ, וגם אמיתה של תורה רק בארץ. גם המצוות, הפרטים של התורה, באמת, הן דוקא בארץ ישראל... גם לתלמוד תורה בחו"ל יש ערך, אבל אין לדמות אותו לתורת ארץ ישראל. הלשון כאן, של חז"ל, היא מאוד מוחלטת: אין תורה כתורת ארץ ישראל. הבנת התורה ומצוותיה, לימודה וקיומה, רק בארץ היא באמיתה. בחו"ל זה קופי, העתק, ולא אמיתה של תורה. פלאי פלאים: קדושת התורה וקדושת ארץ ישראל הא בהא תליא. אין שכל של תורה, ואין לומדות, ואין פלפול, ואין הבנה של תורה, כתורת ארץ ישראל. אלה הם דברים עובדתיים ממשיים... ובגמרא במסכת סנהדרין (כד,): 'במחשכים הושיבנו זה תלמודה של בבל. מצב התורה בישיבות שבחול"ל הוא מחשך. רק בארץ ישראל מתגלית התורה באמיתה, שהיא אור תורה'.

שיחות הרב צבי יהודה, ת"ת עמ' 8

'שכינה היא המשך האלוקות בישראל, בעולם הזה... ככל שיש יותר קישור לעם ישראל ועמל תורה, יותר זוכים לדבקות בקדוש ברוך הוא. במיוחד מתאפשרת השראת השכינה, על ידי הבריאות השלמה של עם ישראל, והיא מופיעה דווקא בארץ ישראל. 'תלמידי חכמים שבחוץ לארץ אינן בני מקומם' [שבת קמה ע"ב], משהו לא טבעי במציאות שם. 'אין תורה כתורת ארץ ישראל' הבטוי 'עסוק בתורה' שייך דווקא לתלמידי חכמים, שכל עיסוקם הוא בתורה. אם אתה רוצה להגיע למדרגה של פגישת השכינה, עליך להיות שייך לגילוי של תורה באמת ובאמונה בקדושה ובטהרה, מה שמתאפשר רק בארץ ישראל'.

לימוד אמונה

'זאת הזדמנות לחזור על הדברים היסודיים שלא תמיד ברוכים די הצורך: על גבי לימוד הלכה, לאמיתה של תורה, גם קיים לימוד אמונה. אמונה אינה מצטמצמת רק באמירת 'אני מאמין', בזמר 'אני מאמין' או בריקוד 'אני מאמין'. אמונה היא לימוד, יש ללמוד, לשנן ולחזק בקרבנו את יסודי האמונה, עד שתהיה להכרה וידיעה שלמה באדם כולו, בכל נשימת החיים שלו, ומתוך כך הוא מתגלה בשכל, ברגש ובשאר החושים... אמונה היא הלימוד היותר גדול, החכמה היותר עליזנה, המחשבה היותר גדולה, ההשקפה

'צריך להתרגל לבדוק בעצמו אלו נקודות צריכות תיקון, ולהשתדל ולהתאמץ לתקן. **עיקר העיקרים הוא שמירת הלשון.** על נקיות הלשון יש להקפיד ביותר. אין ספק, שאם בדורנו היתה שליחות אלוהית מיוחדת של החפץ חיים, אז פירושו של דבר, שנקודה זו דורשת אצלנו תיקון. **זה היסוד להופעת תושבע"פ...** החפץ חיים ניסה להקיף גם את היסוד השני בעשייה, אהבת חסד. רדיפת חסד. שני צדדים אלה צריכים תלמוד גדול. [מתוך התורה הגואלת' ח"א, ת"ת פט"ו]

רבנו הדריך את תלמידיו ללימוד שיטתי ספרי אמונה. מלבד ספר הכוזרי ושמירת הלשון הדריך ללמוד גם את שמונה פרקים להרמב"ם, מסילת ישרים, ספרי מהר"ל: נתיבות עולם, ואח"כ שלישיית ספרי המהר"ל: התפארת, הגבורה, והנצח. לשנן בהבנה פעמים ושלש. אח"כ: 'נפש החיים' ואפשר גם תניא, אף שנפש החיים מסודר יותר, ואח"כ מדרגות בפנימיות. פנימיות ופנים-פנימיות. ספרים של רמח"ל, ואח"כ הגאון. אמנם, היסוד לפנימיות הוא המהר"ל. 'ואם תשכיל אז תבין דבר חכמה'. זה הפתח לחכמה הפנימית. [ע"פ הספר 'מתוך התורה הגואלת' ח"א פי"ז]

שמוש תלמידי חכמים

שיחות הרב צבי יהודה, ת"ת עמ' 164

'שימוש תלמידי חכמים הכרחי כדי להגיע למצב זה של התעלות בלימוד, יש בגמרא ביטוי מיוחד: 'אפילו קרא ושנה ולא שימש תלמידי חכמים, הר זה עם הארץ' [ברכות מז ע"ב]. 'קרא ושנה' אלה הם יסודות לימוד התורה, שני חלקי 'תורת ה' תמימה'... אבל מעל מקרא ומשנה יש את ים התלמוד הגדול. זהו שימוש תלמידי חכמים, שענינו הרחבת ידיעה ובירור, שהם השלמה יסודית והכרחית לתורה. הערך האמיתי של תורה שבע"פ מתגלה ע"י התפתחות לימוד הגמרא, הבנת סברות התנאים ובירור יסודות ההלכה. לכן יש סברא שייתכן שמי שקרא ושנה אבל לא שימש תלמידי חכמים הוא בגדר 'עם הארץ', אף על פי שיש לו ידיעות רחבות בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, כי חיוניות התורה מופיעה כאשר היא נמשכת משימוש תלמידי חכמים... אבל שימוש תלמידי חכמים אינו רק שמיעת שיעורים שונים מפי גדולי התורה. הוא גם שייכות נפשית, דבקות ויניקה. 'גדול שימושה יותר מלימודה' – במובן של לימוד שנמשך מתוך זרם של תורה, מתוך קשר רוחני, נפשי ומוסרי, ומתוך שייכות לאישיות של גדולי תורה בישראל'.